

«LEZOAR HERRI MUSIKARIEI BURUZKO BERRIAK ARTXIBATEGI ZAHARREAN»

«**E**uskal Herriko herri askok bezala, Lezok ere badu bere tradizio musikala, nahiz eta gai hauetan ohi denez, argibide idatzirik apenas aurkituko dugun. Baina jakin badakigu joera musikalak batez ere momentuko kultura herrikoari zegozkienak zirela. Musika eta batez ere bere espresioa herri mailan inongo ikasketa musikal gabeko jendearen esku trebeetan egon zirelarik.

Herri joera musikal hauek batez ere danbolinari eta txilibiteroen eskutik datozkigu. Honela ez da harritzekoa Iztuetak (1767-1849) bere «Gipuzcoaco dantza gogoangarriak» liburuan dioena: «Munduan ezagutzen diraden soñu-mota guzien artean lenengoa da damboliña...» eta aurrerago dio: «Chilibitulari eta bolin-gozo jotzaile oetacoac Guipuzcoaco erri guzietan oi ziraden chit ugarri...».

Gure herriari dagokionez, artxibategian azaltzen diren dokumentu guziak, kejak aurkezteko, lana eskatzeko, soldatak altxatzeko, edota azken aldean Udal Bandak,

bizitu zituen ixtiluen berri ematen dutenak dira. Kronologikoki eta artxibategian azaltzen diren datuak ordenatuz, garai hauetako berriak azalduko ditut.

Lehenengo berria 1817. urtekoa dugu, garai hartan bertako danbolinari zen Joan Cruz Celaiak soldataren igoera bat eskatu zuen. Aurrerago badirudi jaien ospakizunetarako Udalak danbolinari eta musikari gehiago kontratatu zituela, baina kobratzeko orduan ixtiluak sortu zirela. Honelaxe, 1820ko abenduaren 21ean, Antonio Manterola danbolinari erreteriarak San Juan eta Gurutze Donearen jaietan berak eta bere bi semeak egindako lanaren ordaina exijitzen du.

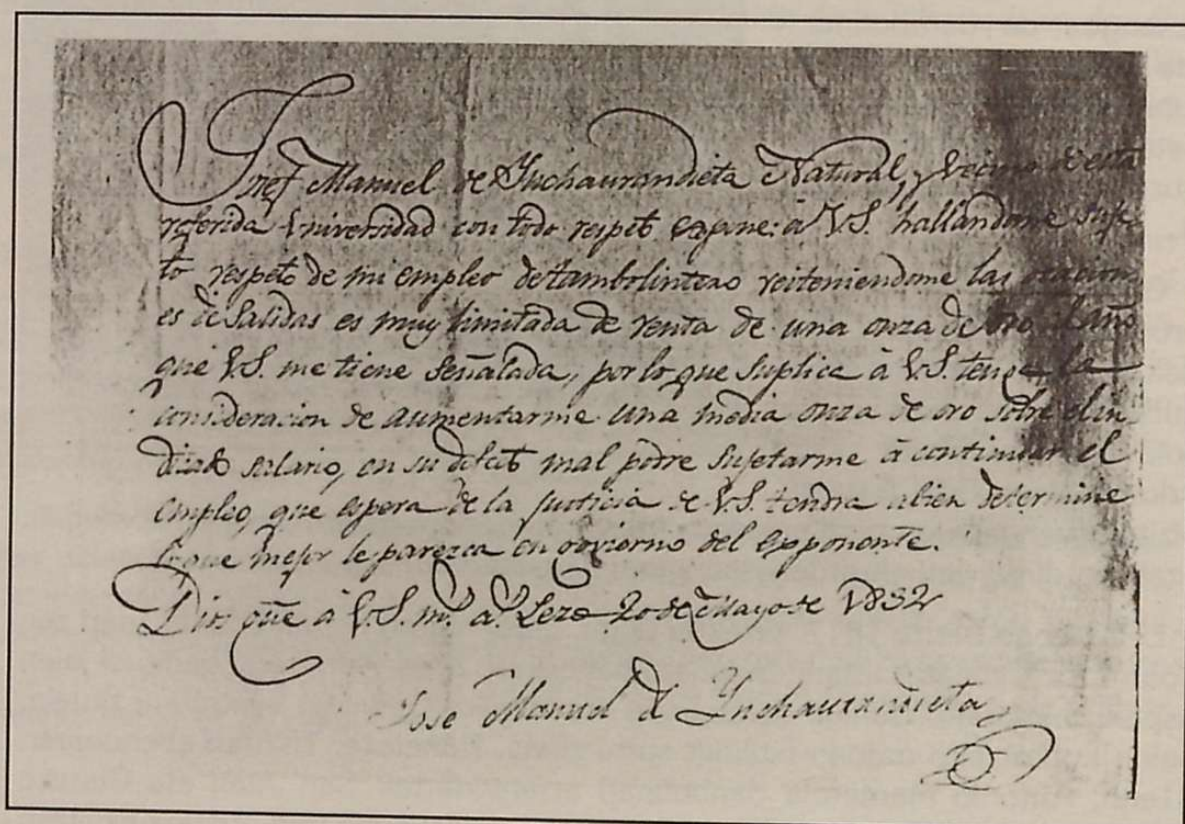
Lanen ordainak ez ziren garaiz eta ondo iristen, eta askotan bertako danbolinariak kejaratu egiten ziren. 1829ko otsailaren 10ean, Jose Ramon Salaberria musikariak bere jornada eskatzen du, eta honekin batera soldataren igoera, aldameneko herrietan musikariek askoz gehiago kobratzen zutela argudiatuz. Hala ere Udalak musikariaren eskakizuna atzera bota zuen.

Hortik aurrera holako igoera eskakizunak ugaritu egin ziren, baina normalki Udalak ez zien jaramonik egiten.

XX. mendearen hasieran, Herriko Musika Banda eratu zen, hasieran partikulari, eta laister Udalaren babesean. Banda honi buruz jaso dugun lehenengo berria 1906koa dugu. Urte horretan, hain zuzen, Donostiatik deitu bait zioten hango Euskal Jaietara joateko. Donostian ospatzen ziren jai hauetara joateko, behar beharrezkoa zen musika talde bakoitzak bere banderola edo estandartea eramatea, baina Lezoko Musika Bandak ez zuen halakorik eta hara joan ahal izateko diru bilketa bat burutu zuten 200 pezeta bilduz eta falta ziren 100 pezetak Udalari eskatuz.

Badirudi urte berean Banda Udalaren babespean gelditu zela, zeren 1907ko ekainaren 7an Lezoko alkatea zen Rejino Gezalak Bandako Zuzendaria zen Estanislao Agirrerekin zenbait istilu izandu zituen inondik azaltzen ez zen bajo batengatik.

Udal Musika Banda nahiko kalitatekoa zen, eta laister konbidaketak etorri zitzaizkion zenbait herritako jaietan parte hartzeko. Honela 1913ko otsailaren 26an, Irungo alkateak (Leon Iruretagoiena) Irunen Uztailaren 5ean eta 6an antolatutako Euskadiko zazpi probintzietako «Gran concurso regional de bandas de música» zelakora joateko arautegia bidali zuen Lezora.

«Hemen dugu lekuko 1832ko eskaera hau, garaiko danborin joleak eginak»

1919ko otsailaren 7an musika bandaren barruan zegoen Juan Mugerzak alkattea zen Rejino Gezalari agiri baten bidez hutsik zegoen danbolinaren lanpostua eskatu zion bere 16 urtetako anaiarentzako, txilibitua oso ondo jotzen zuela argudiatuz. Urte berean, apirilaren 11n ospatutako Udal bilera batean eskaera onartu zuten.

Baina danbolinariekin eta kontratatutako musikariekin gertatu zen moduan bi aldeen arteko istiluak sortu ziren, eta 1924ko martxoaren 5ean datatutako agiri baten bitartez, Florentzio Gezalak Bandaren Zuzendaria zenak, eta Banda osoaren izenean, soldataren igoera eta lan kondizio berriak eskatu zituen. Hortik aurrera gauzak mingostu egin ziren eta elkar zirikan ibili ziren azken batean banda desagertu arte, hau da 1925ko bigarren erdialdean.

Bukatzeko, bi urte ezberdinetan Udal Banda honen partaide izan zirenen izenak azalduko ditut:

1906. URTEA: Jose Gezala (Zuzendaria), Patricio Intxaurrendieta, Nicolas Jaca, Florentino Damborenea, Adrian Salaberria, Mateo Garbizu, Florentzio Gezala, Fidel Otegi, Jose A. Picabea, Z. Salaberria, Candido Garbizu, Leoncio Olasagasti, Manuel Gaztelumendi, J. Manuel Irastorza, Jose Picabea, Eugenio Roca, Rafael Roca, Vicente Oregui, Manuel Salaberria, Cecilio Gezala, Atanasio Berasarte, Jose Leon Gaztelumendi, Ramon Pagola.

BANDAKO MUSIKALARI ETA INSTRUMENTUEN ZERRENDA -1924-

Florentcio Gezala	Bonbardinoa
Jose L. Garmendia	Saxofoia
Jose Berasarte.....	Saxofoia
Atanasio Berasarte.....	Kornetina
Fermin Picabea	Kornetina
Jose Picabea.....	Kornetina
Urkizu	Tronboia
Artola.....	Tronboia
Martin Alberdi	Tronpa
Aduriz	Klarinetea
Veintemillas	Bajoa
Jose L. Garmendia	Danborra
Txeoetxa (Errenteriakoa)	Bonbardinoa
Etxenike (Donotiakoa)	Errekintoa
Uranga (Pasaiakoa).....	Erredoblantea

KARLOS ETXEZURIETA
Fistuka -1 (1991)